ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.9.2020
COM(2020) 619 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

βάσει του άρθρου 29 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και την αντικατάσταση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου και για την τροποποίηση της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Στόχοι και βασικά στοιχεία της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541

Στις 15 Μαρτίου 2017 το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν την οδηγία (ΕΕ) 2017/541 για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας[1] (στο εξής: οδηγία). Η οδηγία εκδόθηκε με σκοπό να ενισχυθεί η απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ[2] μέσω του διευρυμένου προσδιορισμού των εγκλημάτων που συνδέονται με την τρομοκρατία και να συμπεριληφθούν μέτρα που ανταποκρίνονται ακριβέστερα στις ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας. Ο συννομοθέτης εξέδωσε την οδηγία στις 15 Μαρτίου 2017. Τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία[3] οφείλουν να ποινικοποιούν συμπεριφορές όπως η εκπαίδευση και η πραγματοποίηση ταξιδιών με σκοπό την τρομοκρατία, καθώς και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Αυτοί οι εναρμονισμένοι ορισμοί των τρομοκρατικών εγκλημάτων χρησιμεύουν ως σημείο αναφοράς για τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών.

Η οδηγία επίσης συμπληρώνει τη νομοθεσία για τα δικαιώματα των θυμάτων της τρομοκρατίας[4]. Τα θύματα της τρομοκρατίας δικαιούνται πρόσβαση σε επαγγελματικές υπηρεσίες ειδικής υποστήριξης αμέσως μετά την επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν πρωτόκολλα και μηχανισμούς για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε αξιόπιστες πληροφορίες, ώστε να αποφεύγεται, με αυτόν τον τρόπο, τυχόν πρόσθετη οδύνη για τα θύματα της τρομοκρατίας και για τις οικογένειές τους.

Η προθεσμία για την ενσωμάτωση των κανόνων στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου 2018.

1.2. Σκοπός και διάρθρωση της έκθεσης, συλλογή πληροφοριών και μεθοδολογία

Σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 1 της οδηγίας, στην παρούσα έκθεση αξιολογείται ο βαθμός στον οποίο τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την οδηγία. Πρώτα παρουσιάζεται το γενικό επίπεδο μεταφοράς της

---

[1] ΕΕ L 88 της 31.3.2017, σ. 6.

[2] ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3.

[3] Στο εξής, με τον όρο «κράτη μέλη» ή «όλα τα κράτη μέλη» νοούνται τα κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία (δηλαδή όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ εκτός από τη Δανία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο). Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, η Δανία δεν συμμετείχε στη θέσπιση της οδηγίας και η οδηγία δεν εφαρμόζεται στην επικράτειά της. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν συμμετείχαν στη θέσπιση της οδηγίας και δεν δεσμεύονται από αυτήν. Ωστόσο, η απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου εξακολουθεί να εφαρμόζεται και να έχει δεσμευτική ισχύ για τη Δανία, την Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

[4] Η οδηγία 2012/29/ΕΕ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ 57) θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία θυμάτων τρομοκρατίας, καθώς τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαιτέρως υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας. Η οδηγία (ΕΕ) 2017/541 προσδιορίζει περαιτέρω τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας.

οδηγίας από τα κράτη μέλη στο εθνικό τους δίκαιο και στη συνέχεια επισημαίνονται ορισμένα ζητήματα που ανακύπτουν σε σχέση με τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.

Η περιγραφή και η ανάλυση στην παρούσα έκθεση βασίζονται κυρίως στα στοιχεία που παρείχαν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή μέσω της κοινοποίησης εθνικών μέτρων για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο έως τον Απρίλιο του 2020. Οι κοινοποιήσεις που παρελήφθησαν μετά την εν λόγω ημερομηνία δεν έχουν ληφθεί υπόψη. Κατά τη διενέργεια της ανάλυσης των στοιχείων που έλαβε από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή υποστηρίχθηκε από εξωτερικό ανάδοχο. Πρόσθετη πηγή πληροφοριών αποτέλεσαν οι παρατηρήσεις που υπέβαλαν τα κράτη μέλη σχετικά με τα προκαταρκτικά πορίσματα του εξωτερικού αναδόχου. Στην έκθεση ελήφθησαν επίσης υπόψη στοιχεία που παρείχαν τα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια πέντε εργαστηρίων με θέμα τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, τα οποία διοργάνωσε η Επιτροπή μεταξύ Ιουνίου 2017 και Σεπτεμβρίου 2018, καθώς και δημοσίως διαθέσιμες πληροφορίες. Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπόψη τα πορίσματα της έκθεσης της Επιτροπής για την εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου 2008/919/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την τροποποίηση της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας[5].

Πέραν της ανάλυσης που παρέχεται στην παρούσα έκθεση, ενδέχεται να υπάρχουν περαιτέρω προκλήσεις σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, καθώς και άλλες διατάξεις που δεν αναφέρθηκαν στην Επιτροπή ή περαιτέρω νομοθετικές και μη νομοθετικές εξελίξεις. Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση δεν εμποδίζει την Επιτροπή να αξιολογήσει περαιτέρω ορισμένες διατάξεις, προκειμένου να συνεχίσει να στηρίζει τα κράτη μέλη στη διαδικασία μεταφοράς και εφαρμογής της οδηγίας.

2. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

2.1. Γενική αξιολόγηση και αντίκτυπος της οδηγίας στα εθνικά νομικά συστήματα

Η προθεσμία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου 2018. Επτά κράτη μέλη – **η Γαλλία, η Γερμανία, η Ουγγαρία, η Ιταλία, η Λετονία, η Σλοβακία** και **η Σουηδία** – κοινοποίησαν τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο έως τη λήξη της προθεσμίας και δύο κράτη μέλη (**η Φινλανδία** και **οι Κάτω Χώρες)** το έπραξαν λίγο μετά.

Η Επιτροπή κίνησε στις 22 Νοεμβρίου 2018 διαδικασίες επί παραβάσει σε βάρος δεκαέξι κρατών μελών, επειδή δεν κοινοποίησαν την έκδοση εθνικής νομοθεσίας για την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο[6].

Έως το τέλος Ιουλίου 2020, δεκαπέντε από αυτά τα δεκαέξι κράτη μέλη δήλωσαν ότι ολοκληρώθηκε η μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο.

---

[5] COM(2014) 554 final της 5.9.2014.

[6] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ελλάδα, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Ισπανία.

Σχεδόν όλα τα κράτη μέλη εξέδωσαν, τουλάχιστον εν μέρει, ειδική νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο. Εξαίρεση αποτέλεσαν **η Γαλλία** και **η Ιταλία**, οι οποίες έκριναν ότι η προϋπάρχουσα νομοθεσία τους ήταν επαρκής για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο.

Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες θεσπίστηκε νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, η διαδικασία συνίστατο στην εισαγωγή τροποποιήσεων στην προϋπάρχουσα νομοθεσία, κατά κανόνα στον ποινικό κώδικα και, σε μικρότερο βαθμό, στον κώδικα ποινικής δικονομίας ή άλλη, ειδικότερη νομοθεσία. Εξαίρεση αποτέλεσε **η Κύπρος**, η οποία θέσπισε νέα, χωριστή νομοθεσία.

Συνολικά, η μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών φαίνεται να είναι ικανοποιητική. Ωστόσο, ιδιαίτερη ανησυχία προκαλούν ορισμένα ζητήματα που εντόπισε η Επιτροπή σε σχέση με τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο ενός ή περισσότερων κρατών μελών, δηλαδή:

- η ελλιπής ή εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο ενός ή περισσοτέρων τρομοκρατικών εγκλημάτων που απαριθμούνται στο **άρθρο 3** της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένου του μη χαρακτηρισμού των απαριθμούμενων σε αυτό εγκλημάτων ως τρομοκρατικών εγκλημάτων, η οποία ελλιπής ή εσφαλμένη μεταφορά επηρεάζει τη μεταφορά διαφόρων άλλων διατάξεων στο εθνικό δίκαιο·
- η μη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του στοιχείου της **«συμβολής στην τέλεση»** που αναφέρεται στα άρθρα 6, 7. 8, 9 και 11 της οδηγίας·
- η ελλιπής ή εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του **άρθρου 9** που αφορά τα ταξίδια με σκοπό την τρομοκρατία και του **άρθρου 11** που αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, δηλαδή δύο από τις νέες διατάξεις που θεσπίστηκαν με την οδηγία, και
- ελλείψεις όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο ειδικών διατάξεων που αφορούν τα **θύματα της τρομοκρατίας.**

2.2. Ειδική αξιολόγηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών

2.2.1. Αντικείμενο (άρθρο 1)

Η διάταξη αυτή εξηγεί το αντικείμενο της οδηγίας και επισημαίνει ότι η οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες. Συνεπώς, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να υπερβούν τις υποχρεώσεις που καθορίζει η οδηγία. Δεν απαιτείται μεταφορά αυτής της διάταξης στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών.

2.2.2. Ορισμοί (άρθρο 2)

Το **άρθρο 2** της οδηγίας παραθέτει τους ορισμούς των όρων που χρησιμοποιούνται στην οδηγία, και συγκεκριμένα των όρων: «κεφάλαια», «νομικό πρόσωπο», «τρομοκρατική ομάδα» και «δομημένη ομάδα». Σε ορισμένα κράτη μέλη, κάποιοι ορισμοί δεν έχουν μεταφερθεί ρητώς στο εθνικό δίκαιο, αλλά έχουν, αντ' αυτού, διαμορφωθεί μέσω της νομολογίας. Συνολικά, η μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ικανοποιητική.

Όσον αφορά το **άρθρο 2 παράγραφος 1**, η νομοθεσία της **η Τσεχίας** δεν φαίνεται να προβλέπει ορισμό των «κεφαλαίων».

Όσον αφορά το **άρθρο 2 παράγραφος 3**, αρκετά κράτη μέλη φαίνεται να έχουν μεταφέρει με πιο περιορισμένο τρόπο τον ορισμό της «τρομοκρατικής ομάδας» στο εθνικό τους δίκαιο, κάτι που ενδέχεται να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του εγκλήματος της συμμετοχής σε τρομοκρατική ομάδα (άρθρο 4).

Η νομοθεσία της **Κύπρου** φαίνεται να έχει προσθέσει έναν περιορισμό στον ορισμό —οι τρομοκρατικές ομάδες πρέπει να έχουν συμπεριληφθεί σε καταλόγους φυσικών ή νομικών προσώπων ή άλλων ομάδων στα οποία ή στις οποίες έχουν επιβληθεί κυρώσεις ή άλλα μέτρα σε συμμόρφωση με ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή άλλα περιοριστικά μέτρα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι εν λόγω κατάλογοι επικαιροποιούνται από το Υπουργείο Εξωτερικών. Στη **Λιθουανία**, οι τρομοκρατικές ομάδες που δεν έχουν τυπικά καθορισμένους ρόλους για τα μέλη τους ή συνέχεια της δράσης των μελών τους δεν φαίνεται να εμπίπτουν στον χαρακτηρισμό της τρομοκρατικής ομάδας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

2.2.3. Πεδίο εφαρμογής (άρθρο 3)

Το **άρθρο 3 παράγραφος 1** της οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ποινικοποίηση των εκ προθέσεως πράξεων που απαριθμούνται στα εδάφια του άρθρου ως τρομοκρατικών εγκλημάτων στις περιπτώσεις που τελούνται με έναν από τους στόχους που απαριθμούνται στην παράγραφο 2:

Από το άρθρο 3 παράγραφος 1 δεν προκύπτει απλώς απαίτηση ποινικοποίησης συγκεκριμένων πράξεων, αλλά και απαίτηση χαρακτηρισμού αυτών των πράξεων ως τρομοκρατικών εγκλημάτων στην εθνική νομοθεσία. Ωστόσο, στη **Γερμανία**, δεν φαίνεται να υπάρχει διάταξη που να χαρακτηρίζει οποιοδήποτε από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 ως «τρομοκρατικά εγκλήματα» στην περίπτωση που τελούνται με έναν από τους στόχους του άρθρου 3 παράγραφος 2. Τα μόνα εγκλήματα που ορίζονται ρητώς ως τρομοκρατικά εγκλήματα είναι η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας και τα εγκλήματα που σχετίζονται με τρομοκρατική ομάδα. Αυτό φαίνεται να αποκλείει την ποινική δίωξη για *τρομοκρατικό* έγκλημα, σε περίπτωση που ο δράστης, ενεργώντας κατά μόνας, χωρίς να συμμετέχει ή να στηρίζει τρομοκρατική ομάδα, τέλεσε ένα από τα απαριθμούμενα εγκλήματα με τρομοκρατικό σκοπό, εκτός από την περίπτωση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η οποία στο γερμανικό δίκαιο ορίζεται ως τρομοκρατικό έγκλημα. Επιπλέον, είναι σημαντική η καθιέρωση κοινού χαρακτηρισμού των τρομοκρατικών εγκλημάτων, καθώς καθιστά δυνατή την αποτελεσματική χρήση μέσων συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου όπως η απόφαση 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου[7].

Ένα νέο τρομοκρατικό έγκλημα που εισάγει η οδηγία σε σχέση με την απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ, η οποία είχε ήδη συμπεριλάβει την υποχρέωση ποινικοποίησης μιας σειράς πράξεων ως τρομοκρατικών εγκλημάτων, σχετίζεται με την παράνομη παρεμβολή σε σύστημα ή σε δεδομένα [**άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο θ)**], όπως αναφέρεται στην οδηγία 2013/40/ΕΕ[8]. Αυτό έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο όλων των κρατών μελών, αν και η νομοθεσία της **Κροατίας** φαίνεται να αφορά μόνο τις υποδομές που έχουν ζωτική σημασία.

---

[7] ΕΕ L 253 της 29.9.2005.

[8] ΕΕ L 218 της 14.8.2013, σ. 8.

Δεύτερον, η οδηγία επεκτείνει την κατασκευή, κατοχή, κτήση, μεταφορά, προμήθεια ή χρήση πυρηνικών, χημικών και βιολογικών όπλων [**άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο στ)**], ώστε να καλύπτει επίσης τα ραδιολογικά όπλα. Η νομοθεσία ορισμένων κρατών μελών δεν φαίνεται να περιλαμβάνει ορισμένους τύπους όπλων, όπως τα ραδιολογικά (**Τσεχία**, **Γαλλία** και **Μάλτα**) και τα πυρηνικά όπλα (**Γαλλία** και **Μάλτα**). Επιπλέον, με τη θέσπιση της οδηγίας 2017/541, το έγκλημα της έρευνας και ανάπτυξης όσον αφορά αυτά τα όπλα καλύπτει πλέον και τους τέσσερις τύπους όπλων (ενώ παλαιότερα καλύπτονταν μόνο τα βιολογικά και τα χημικά όπλα). Η νομοθεσία της **Αυστρίας**, της **Βουλγαρίας**, της **Γαλλίας**, της **Μάλτας** και της **Πολωνίας** δεν φαίνεται να περιλαμβάνει την έρευνα σχετικά με ορισμένα όπλα, ενώ η νομοθεσία της **Γαλλίας** και της **Μάλτας** δεν φαίνεται να περιλαμβάνει την ανάπτυξη ορισμένων όπλων. Γενικότερα, η νομοθεσία της **Γερμανίας** για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό της δίκαιο δεν φαίνεται να περιλαμβάνει ρητή αναφορά στην έρευνα που αφορά ορισμένους τύπους όπλων όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο στ).

Σε σχέση με αυτά τα στοιχεία του εγκλήματος που είχαν ήδη προβλεφθεί με την απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ, εξακολουθούν να υπάρχουν διάφορα ζητήματα.

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο γ)** της οδηγίας που αφορά την απαγωγή ή την αρπαγή ομήρων, η νομοθεσία της **Λιθουανίας** δεν φαίνεται να καλύπτει την περίπτωση στην οποία η πράξη της απαγωγής ή της αρπαγής ομήρων τελέστηκε με σκοπό τον σοβαρό εκφοβισμό ενός πληθυσμού ή τη σοβαρή αποσταθεροποίηση ή καταστροφή των θεμελιωδών πολιτικών, συνταγματικών, οικονομικών ή κοινωνικών δομών μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού. Η νομοθεσία της **Φινλανδίας** δεν φαίνεται να καλύπτει ρητώς όλες τις περιπτώσεις απαγωγής, αλλά μόνο τη διακεκριμένη εμπορία ανθρώπων.

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε)** της οδηγίας, το οποίο αφορά την κατάληψη αεροσκαφών ή πλοίων ή άλλων μέσων μαζικής μεταφοράς ή μεταφοράς εμπορευμάτων, πέντε κράτη μέλη (**Βουλγαρία, Κύπρος, Λιθουανία, Λουξεμβούργο** και **Πολωνία**) δεν φαίνεται να καλύπτουν την κατάληψη άλλων μέσων μαζικής μεταφοράς ή μεταφοράς εμπορευμάτων.

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ζ)** για την απελευθέρωση επικίνδυνων ουσιών ή την πρόκληση πυρκαγιών, πλημμυρών ή εκρήξεων, η νομοθεσία του **Λουξεμβούργου** φαίνεται να καλύπτει την εκ προθέσεως παροχή, τοποθέτηση ή πυροδότηση εκρηκτικών ή άλλων φονικών μηχανισμών, μόνο σε περίπτωση που το έγκλημα τελείται σε δημόσιο χώρο, σε κυβερνητικές ή άλλες δημόσιες εγκαταστάσεις, δημόσιο συγκοινωνιακό σύστημα ή υποδομή. Η πρόκληση πλημμυρών φαίνεται να καλύπτεται μόνο σε περιπτώσεις εκ προθέσεως πρόκλησης πλημμύρας σε ορυχεία.

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο η)** της οδηγίας για τη διαταραχή ή διακοπή του εφοδιασμού ύδατος, ηλεκτρικής ενέργειας ή κάθε άλλου βασικού φυσικού πόρου, με αποτέλεσμα την έκθεση ανθρώπινης ζωής σε κίνδυνο, η νομοθεσία της **Βουλγαρίας** δεν φαίνεται να κάνει αναφορά στη διαταραχή του εφοδιασμού ύδατος και ηλεκτρικής ενέργειας. Η νομοθεσία του **Λουξεμβούργου** φαίνεται να καλύπτει μόνο τη μεταβολή της σύστασης των υδάτων και των υπόγειων υδάτων.

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο θ)** της οδηγίας, το οποίο αφορά την παράνομη παρεμβολή σε σύστημα και την παράνομη παρεμβολή σε δεδομένα, η νομοθεσία της **Κροατίας** φαίνεται να καλύπτει μόνο την παρεμβολή στη λειτουργία συστήματος υπολογιστών το οποίο έχει ζωτική σημασία. Αυτό δεν καλύπτει την

παράνομη παρεμβολή σε σύστημα η οποία δεν έχει διαπραχθεί κατά συστήματος πληροφοριών που έχει ζωτική σημασία και η οποία προκαλεί σοβαρές ζημίες ή στο πλαίσιο της οποίας πλήττεται σημαντικός αριθμός συστημάτων πληροφοριών μέσω της χρήσης εργαλείου που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί κατά κύριο λόγο για αυτόν τον σκοπό (όπως αναφέρεται στην οδηγία 2013/40/ΕΕ[9]).

Όσον αφορά το **άρθρο 3 παράγραφος 1) στοιχείο ι)** της οδηγίας, για την απειλή τέλεσης τρομοκρατικής πράξης, η νομοθεσία της **Ελλάδας** απαιτεί η απειλή να έχει διατυπωθεί δημοσίως. Η νομοθεσία της **Γερμανίας** δεν φαίνεται να καλύπτει την απειλή τέλεσης των εγκλημάτων του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο δ) και του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο στ). Η νομοθεσία της **Πορτογαλίας** επίσης δεν φαίνεται να καλύπτει την απειλή τέλεσης του εγκλήματος του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο στ) της οδηγίας. Στο **Λουξεμβούργο**, αν η απειλή δεν συνοδεύεται από διαταγή ή τη θέση όρων, δεν συνιστά τρομοκρατικό έγκλημα.

Η **Βουλγαρία** δεν φαίνεται να έχει μεταφέρει στο εθνικό της δίκαιο τον σκοπό που προβλέπει το **άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο γ)** της οδηγίας, ο οποίος συνίσταται στη σοβαρή αποσταθεροποίηση ή καταστροφή των θεμελιωδών πολιτικών, συνταγματικών, οικονομικών ή κοινωνικών δομών μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού.

2.2.4. Εγκλήματα σχετικά με τρομοκρατική ομάδα (άρθρο 4)

Σύμφωνα με το **άρθρο 4** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι η καθοδήγηση τρομοκρατικής ομάδας και η συμμετοχή στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας τιμωρούνται ως εγκλήματα. Γενικά, τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη μέλη προκειμένου να συμμορφωθούν με αυτό το άρθρο είναι ικανοποιητικά.

Όσον αφορά το **άρθρο 4 στοιχείο α)**, η νομοθεσία της **Ουγγαρίας** φαίνεται να αναφέρεται σε πρόσωπα που οργανώνουν τρομοκρατική ομάδα, και όχι σε πρόσωπα που καθοδηγούν τρομοκρατική ομάδα. Η νομοθεσία της **Σουηδίας** δεν προβλέπει αυτοτελές έγκλημα σε σχέση με την καθοδήγηση τρομοκρατικής ομάδας όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 4 στοιχείο α), αλλά αντ' αυτού έχει μεταφέρει το έγκλημα αυτό στο εθνικό της δίκαιο μέσω της ποινικής ευθύνης για παρεπόμενα εγκλήματα. Όσον αφορά τη συμμετοχή σε τρομοκρατική ομάδα [**άρθρο 4 στοιχείο β)**], η **Σουηδία** τη στηρίζει επίσης σε παρεπόμενα εγκλήματα. Δεδομένου ότι τα εγκλήματα του άρθρου 4 στοιχεία α) και β) δεν απαιτούν την ύπαρξη σύνδεσης με την τέλεση συγκεκριμένου τρομοκρατικού εγκλήματος, η ποινικοποίησή τους μέσω της στοιχειοθέτησης παρεπόμενης ευθύνης ενέχει τον κίνδυνο η συμμετοχή σε τρομοκρατική ομάδα να μείνει ατιμώρητη. Η **Σουηδία** ποινικοποίησε πρόσφατα τη συνεργασία με τρομοκρατική ομάδα ως αυτοτελές έγκλημα. Η διάταξη φαίνεται να καλύπτει μόνο την προμήθεια ορισμένων υλικών πόρων αλλά όχι την παροχή πληροφοριών.

Όσον αφορά την **αιτιολογική σκέψη 38**, η οποία αποκλείει από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας την ανάληψη ανθρωπιστικών δραστηριοτήτων από αμερόληπτες ανθρωπιστικές οργανώσεις αναγνωρισμένες από το διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, η νομοθεσία τεσσάρων κρατών μελών (**Αυστρία, Βέλγιο, Ιταλία** και **Λιθουανία**) προβλέπει περιορισμούς στην εφαρμογή της νομοθεσίας για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στην περίπτωση των ανθρωπιστικών ή άλλων

[9] ΕΕ L 218 της 14.8.2013, σ. 8.

δραστηριοτήτων. Σε άλλα κράτη μέλη[10], προς αυτήν την κατεύθυνση μπορεί να ερμηνευθεί η γενική νομοθεσία (για παράδειγμα ο ποινικός κώδικας)· εναλλακτικά, σύμφωνα με τα εθνικές αρχές, αυτό εφαρμόζεται στην πράξη.

2.2.5. Δημόσια υποκίνηση σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος (άρθρο 5)

Σύμφωνα με το **άρθρο 5** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν την εκ προθέσεως διάδοση ή άλλη διάθεση, με οποιοδήποτε μέσο, μηνύματος προς το κοινό, με πρόθεση την υποκίνηση σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, όταν μια τέτοια συμπεριφορά, άμεσα ή έμμεσα, υποστηρίζει την τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων, προκαλώντας κατ' αυτόν τον τρόπο κίνδυνο τέλεσης ενός ή περισσότερων τέτοιων εγκλημάτων. Συνολικά, η μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ικανοποιητική.

Η νομοθεσία στη **Λιθουανία** δεν φαίνεται να καλύπτει τις περιπτώσεις στις οποίες ένα πρόσωπο διαδίδει ή διαθέτει με άλλον τρόπο μήνυμα προς το κοινό με πρόθεση την υποκίνηση σε τέλεση ή τη συμβολή σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, χωρίς αυτή η διάδοση ή διάθεση να έχει ως αποτέλεσμα άλλο πρόσωπο να δράσει πράγματι με βάση αυτήν την υποκίνηση.

2.2.6. Στρατολόγηση τρομοκρατών (άρθρο 6)

Σύμφωνα με το **άρθρο 6** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν την υποκίνηση άλλου προσώπου σε τέλεση ή συμβολή στην τέλεση ενός από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ) ή στο άρθρο 4.

Στη **Γαλλία**, το μέτρο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο καλύπτει την «υποκίνηση» ως πραγματοποίηση προσφοράς ή υπόσχεσης, ως προσφορά δώρων ή άλλων ωφελημάτων, απειλή σε βάρος προσώπου ή άσκηση πίεσης σε πρόσωπο για να διαπράξει τρομοκρατικό έγκλημα. Σύμφωνα με άρθρο 6, απαιτείται επίσης η ποινικοποίηση της στρατολόγησης προσώπων με σκοπό τη συμβολή τους στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, στοιχείο το οποίο δεν φαίνεται να καλύπτεται ρητώς στη νομοθεσία της **Βουλγαρίας**, της **Ελλάδας**, της **Πορτογαλίας** και της **Ισπανίας**. Στη **Λετονία**, στη **Μάλτα**, στην **Πολωνία** και στη **Σλοβενία**, το στοιχείο αυτό φαίνεται να καλύπτεται από παρεπόμενα εγκλήματα, π.χ. τη συνέργεια και την υποκίνηση. Ωστόσο, στο πλαίσιο της μεταφοράς διαφόρων άλλων εγκλημάτων της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο αυτών των κρατών μελών, η νομοθεσία τους αναφέρεται ρητώς στο στοιχείο της «συμβολής».

Επιπλέον, στην **Πορτογαλία**, δεν καλύπτεται η στρατολόγηση για την τέλεση εγκλημάτων σχετικών με τρομοκρατική ομάδα (άρθρο 4). Στη **Γερμανία**, το άρθρο 6 έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μέσω διαφόρων διατάξεων, οι οποίες δεν φαίνεται, ακόμη κι αν εξεταστούν συνδυαστικά, να καλύπτουν όλα τα απαιτούμενα εγκλήματα της οδηγίας.

[10] Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Λετονία, Κάτω Χώρες, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία.

2.2.7. Παροχή εκπαίδευσης για τέλεση τρομοκρατικών πράξεων (άρθρο 7)

Σύμφωνα με το **άρθρο 7** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν την εκ προθέσεως παροχή οδηγιών σχετικά με την κατασκευή ή τη χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων, λοιπών όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών ή σχετικά με άλλες ειδικές μεθόδους ή τεχνικές, με σκοπό την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση ενός από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ), με επίγνωση του γεγονότος ότι η παρασχεθείσα τεχνογνωσία πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό αυτόν.

Όπως και στην περίπτωση του άρθρου 6 που αφορά τη στρατολόγηση, το άρθρο 7 που αφορά την παροχή εκπαίδευσης καλύπτει την παροχή εκπαίδευσης σε πρόσωπα με σκοπό τη *συμβολή* τους στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, στοιχείο το οποίο δεν φαίνεται να καλύπτεται ρητώς στη νομοθεσία της **Βουλγαρίας**, της **Πορτογαλίας** και της **Ισπανίας**. Στη **Λετονία**, στη **Μάλτα**, στην **Πολωνία** και στη **Σλοβακία**, το στοιχείο αυτό φαίνεται να καλύπτεται από παρεπόμενα εγκλήματα όπως η συνέργεια και η υποκίνηση, ενώ άλλα εγκλήματα της οδηγίας έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο αυτών των κρατών μελών μέσω ρητής αναφοράς στο στοιχείο της «συμβολής».

Στη **Γερμανία**, το άρθρο 7 δεν έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μέσω ειδικής διάταξης αλλά μέσω διαφόρων διατάξεων, οι οποίες δεν φαίνεται, ακόμη κι αν εξεταστούν συνδυαστικά, να καλύπτουν όλα τα τρομοκρατικά εγκλήματα της οδηγίας.

2.2.8. Παρακολούθηση εκπαίδευσης για τέλεση τρομοκρατικών πράξεων (άρθρο 8)

Σύμφωνα με το **άρθρο 8** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν τη λήψη οδηγιών σχετικά με την κατασκευή ή τη χρήση εκρηκτικών, πυροβόλων όπλων, λοιπών όπλων ή επιβλαβών ή επικίνδυνων ουσιών ή σχετικά με άλλες ειδικές μεθόδους ή τεχνικές, με σκοπό την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση ενός από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ).

Το έγκλημα καλύπτει επίσης την παρακολούθηση εκπαίδευσης με σκοπό τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος, στοιχείο το οποίο δεν φαίνεται να καλύπτεται ρητώς στη νομοθεσία της **Βουλγαρίας**, της **Πορτογαλίας** και της **Ισπανίας**, όπως και στην περίπτωση των άρθρων 6 και 7. Στη **Σλοβακία**, το στοιχείο αυτό φαίνεται να καλύπτεται από παρεπόμενα εγκλήματα όπως η συνέργεια και η υποκίνηση, ενώ άλλα εγκλήματα της οδηγίας έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο αυτού του κράτους μέλους μέσω ρητής αναφοράς στο στοιχείο της «συμβολής». Ομοίως, στη **Γερμανία** αυτή η διάταξη έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο μέσω διαφόρων νομοθετικών διατάξεων, οι οποίες δεν φαίνεται, ακόμη κι αν εξεταστούν συνδυαστικά, να καλύπτουν όλα τα τρομοκρατικά εγκλήματα της οδηγίας.

Στην **Κύπρο**, στη **Μάλτα**, στη **Σλοβακία** και στη **Σλοβενία**, η νομοθεσία δεν φαίνεται να περιλαμβάνει την αυτοδιδασκαλία.

2.2.9. Ταξίδια με σκοπό την τρομοκρατία (άρθρο 9)

Σύμφωνα με το **άρθρο 9** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν τα ταξίδια που πραγματοποιούνται εκ προθέσεως για την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος με σκοπό τη συμμετοχή στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας με επίγνωση του γεγονότος ότι η εν λόγω συμμετοχή θα συμβάλει στις

εγκληματικές δραστηριότητες αυτής της ομάδας, ή με σκοπό την παροχή ή παρακολούθηση εκπαίδευσης για τέλεση τρομοκρατικών πράξεων. Τα κράτη μέλη έχουν δύο επιλογές για τη μεταφορά της διάταξης στο εθνικό τους δίκαιο, μέσω του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή μέσω του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο β).

Σύμφωνα με το **άρθρο 9 παράγραφος 1** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν την πραγματοποίηση ταξιδιών σε χώρα άλλη από το οικείο κράτος μέλος. Στη **Γερμανία**, δεν φαίνεται να υπάρχει ρητή αναφορά στον σκοπό της συμμετοχής στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας. Στη **Βουλγαρία**, στην **Πορτογαλία**, στη **Ρουμανία** και στη **Σλοβενία**, το πεδίο της υπόστασης του εγκλήματος φαίνεται να είναι στενότερο από αυτό που ορίζεται στην οδηγία, καθώς η νομοθεσία προβλέπει πιο περιορισμένο ορισμό των προσώπων που ταξιδεύουν ή των εδαφών προς τα οποία ταξιδεύουν. Το **άρθρο 9 παράγραφος 2** της οδηγίας αναφέρεται στα ταξίδια που πραγματοποιούνται «προς το εν λόγω κράτος μέλος», παρέχοντας στα κράτη μέλη δύο επιλογές για τη μεταφορά της διάταξης στο εθνικό τους δίκαιο. Η **Πολωνία** δεν φαίνεται να μεταφέρει καθόλου τη διάταξη αυτή στο εθνικό της δίκαιο.

Σύμφωνα με το **άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α)**, κάθε κράτος μέλος δύναται να ποινικοποιεί την πραγματοποίηση ταξιδιών προς το εν λόγω κράτος μέλος για τους προαναφερόμενους τρομοκρατικούς σκοπούς. Η επιλογή αυτή μεταφέρθηκε από δεκαοκτώ κράτη μέλη[11].

Στη **Βουλγαρία**, δεν φαίνεται να υπάρχει ρητή αναφορά στον σκοπό της συμμετοχής στις δραστηριότητες τρομοκρατικής ομάδας. Στην **Πορτογαλία**, δεν φαίνεται να καλύπτονται τα ταξίδια με σκοπό τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων, ενώ η εθνική διάταξη δεν καλύπτει την περίπτωση προσώπων που ταξιδεύουν στην Πορτογαλία και είναι Πορτογάλοι υπήκοοι ή έχουν την κατοικία τους στην Πορτογαλία. Ομοίως, στη **Ρουμανία**, δεν είναι σαφές αν καλύπτεται η περίπτωση προσώπου που κατοικεί σε ένα κράτος και ταξιδεύει στο κράτος μέλος της ιθαγένειάς του με σκοπό να τελέσει τρομοκρατικό έγκλημα (ή να συμβάλει στην τέλεσή του).

Εναλλακτικά, σύμφωνα με το **άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο β)**, τα κράτη μέλη δύνανται να ποινικοποιούν προπαρασκευαστικές πράξεις που πραγματοποιούνται από πρόσωπο που εισέρχεται στο εν λόγω κράτος μέλος με την πρόθεση να τελέσει ή να συμβάλει στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος όπως αναφέρεται στο άρθρο 3. Η επιλογή αυτή μεταφέρθηκε από δεκατέσσερα κράτη μέλη[12]. Πράγματι, οκτώ κράτη μέλη (**Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία**, **Κύπρος**, **Τσεχία**, **Εσθονία**, **Σλοβακία** και **Σουηδία**) μετέφεραν και τις δύο επιλογές.

Στη **Γερμανία**, η μεταφορά του άρθρου 9παράγραφος 2 στοιχείο β) στο εθνικό δίκαιο έχει διασφαλιστεί μέσω της ποινικοποίησης της συνωμοσίας, ωστόσο η έννοιά της φαίνεται να είναι στενότερη από τις προπαρασκευαστικές πράξεις του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο β). Όσον αφορά το στοιχείο της «συμβολής» στην τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων, ορισμένα κράτη μέλη δεν φαίνεται να το έχουν μεταφέρει ρητώς στο εθνικό τους δίκαιο. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση της **Πολωνίας**

[11] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Σουηδία.

[12] Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία.

σε σχέση με το άρθρο 9 παράγραφος 1, στην περίπτωση της **Σλοβενίας** σε σχέση με το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α), στην περίπτωση της **Βουλγαρίας** και της **Ισπανίας** σε σχέση με το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο β), και στην περίπτωση της **Σλοβακίας** σε σχέση με όλες τις παραγράφους.

2.2.10. Οργάνωση ή κατ' άλλον τρόπο διευκόλυνση ταξιδιών με σκοπό την τρομοκρατία (άρθρο 10)

Σύμφωνα με το **άρθρο 10**, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν οποιαδήποτε σκόπιμη πράξη οργάνωσης ή διευκόλυνσης που παρέχει συνδρομή σε ένα άτομο να ταξιδέψει με σκοπό την τρομοκρατία, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α), με επίγνωση του γεγονότος ότι η συνδρομή που παρέχεται είναι για αυτόν τον σκοπό. Γενικά, τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη μέλη προκειμένου να συμμορφωθούν με αυτό το άρθρο είναι ικανοποιητικά.

Στη **Βουλγαρία** και στη **Λιθουανία**, η νομοθεσία φαίνεται να εξαρτά το αξιόποινο της διευκόλυνσης ή της οργάνωσης ταξιδιών από το αν έχει τελεστεί πράγματι το έγκλημα της πραγματοποίησης ταξιδιού για τρομοκρατικούς σκοπούς. Στη **Σλοβακία**, η διάταξη μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο φαίνεται να περιορίζει το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής των ταξιδιών.

2.2.11. Χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (άρθρο 11)

Σύμφωνα με το **άρθρο 11** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να τιμωρούν ως έγκλημα τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας όταν διαπράττεται εκ προθέσεως. Το άρθρο ορίζει επίσης ότι, όταν η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αφορά οποιοδήποτε από τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 3, 4 και 9 της οδηγίας, δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν πράγματι τα κεφάλαια ούτε απαιτείται να γνωρίζει ο δράστης για ποιο συγκεκριμένο έγκλημα ή εγκλήματα πρόκειται να χρησιμοποιηθούν οι πόροι.

Στη **Βουλγαρία**, στη **Γερμανία**, στη **Μάλτα**, στην **Πολωνία** και στην **Πορτογαλία**, η χρηματοδότηση της τρομοκρατίας δεν φαίνεται να καλύπτει τη χρηματοδότηση όλων των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 10, όπως απαιτεί η οδηγία. Στη **Βουλγαρία**, στη **Λετονία**, στην **Πορτογαλία** και στην **Ισπανία**, το στοιχείο της «συμβολής στην τέλεση» δεν φαίνεται να έχει αποτυπωθεί στο εθνικό δίκαιο. Στην **Πολωνία**, στη **Σλοβακία** και στη **Σλοβενία**, η προσέγγιση για τη μεταφορά του στοιχείου της «συμβολής στην τέλεση» δεν παρουσιάζει συνέπεια σε ολόκληρη τη νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Στο **Λουξεμβούργο**, η εθνική νομοθεσία προβλέπει πρόσθετο όρο σύμφωνα με τον οποίο τα κεφάλαια πρέπει να έχουν συγκεντρωθεί παρανόμως.

2.2.12. Λοιπά εγκλήματα που σχετίζονται με τρομοκρατικές δραστηριότητες (άρθρο 12)

Σύμφωνα με το **άρθρο 12** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να ποινικοποιούν ως συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες εγκλήματα τη διακεκριμένη κλοπή και την εκβίαση με σκοπό την τέλεση ενός από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 της οδηγίας, καθώς και την πλαστογραφία διοικητικών εγγράφων ή χρήση πλαστών διοικητικών εγγράφων με σκοπό την τέλεση ενός από τα εγκλήματα που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως θ), στο άρθρο 4 στοιχείο β), και στο άρθρο 9 της οδηγίας.

Στην **Ελλάδα** και στην **Κροατία**, η νομοθεσία δεν φαίνεται να ποινικοποιεί τις εκ προθέσεως πράξεις της διακεκριμένης κλοπής, της εκβίασης και της πλαστογραφίας ή χρήσης πλαστών διοικητικών εγγράφων ως εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες. Στη **Φινλανδία**, ως έγκλημα συνδεόμενο με τρομοκρατικές δραστηριότητες φαίνεται να καλύπτεται μόνο η διακεκριμένη κλοπή που διαπράττεται με σκοπό την τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος και όχι η εκβίαση ή η πλαστογραφία ή η χρήση διοικητικών εγγράφων.

2.2.13. Σχέση με τρομοκρατικά εγκλήματα (άρθρο 13)

Το **άρθρο 13** της οδηγίας προβλέπει ότι για να θεωρηθεί αξιόποινο ένα αδίκημα που αναφέρεται στο άρθρο 4 ή στον τίτλο ΙΙΙ, δεν είναι αναγκαίο να έχει πράγματι τελεστεί τρομοκρατικό έγκλημα ούτε είναι αναγκαίο, όσον αφορά τα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 5 έως 10 και στο άρθρο 12 της οδηγίας, να αποδειχθεί σύνδεση με άλλο συγκεκριμένο έγκλημα που προβλέπεται στην οδηγία.

Στη **Βουλγαρία**, η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του εγκλήματος που προβλέπεται στο άρθρο 10 της οδηγίας και της συμβολής στην τέλεση ορισμένων εγκλημάτων συνδεόμενων με τρομοκρατικές δραστηριότητες διασφαλίζεται μέσω της ποινικοποίησης της συνέργειας και της υποκίνησης. Σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο αυτής της χώρας, η συνέργεια και η υποκίνηση φαίνεται να θεωρούνται αξιόποινες μόνον εφόσον έχει πράγματι τελεστεί το βασικό έγκλημα. Στην **Ελλάδα**, το έγκλημα του άρθρου 10 δεν αποτελεί αυτοτελές έγκλημα και, ως εκ τούτου, φαίνεται αναγκαίο να αποδεικνύεται σύνδεση με άλλο συγκεκριμένο έγκλημα που προβλέπεται στην οδηγία (άρθρο 9). Στη **Λιθουανία**, δεν φαίνεται να έχει ποινικοποιηθεί η προετοιμασία για την τέλεση εγκλημάτων που δεν χαρακτηρίζονται ως «σοβαρά», όπως αυτά που έχουν εισαχθεί για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο των άρθρων 5, 9 και 10 της οδηγίας. Συνεπώς, αν η τέλεση του εγκλήματος διακοπεί στο στάδιο της προετοιμασίας, οι προπαρασκευαστικές πράξεις δεν θα θεωρηθούν αξιόποινες.

2.2.14. Συνέργεια και υποκίνηση, ηθική αυτουργία και απόπειρα (άρθρο 14)

Σύμφωνα με το **άρθρο 14** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν ότι συνιστούν αξιόποινη πράξη η συνέργεια και η υποκίνηση σε έγκλημα προβλεπόμενο στα άρθρα 3 έως 8 και στα άρθρα 11 και 12 της οδηγίας, η ηθική αυτουργία σε έγκλημα προβλεπόμενο στα άρθρα 3 έως 12 της οδηγίας και η απόπειρα τέλεσης εγκλήματος προβλεπόμενου στα άρθρα 3, 6, 7, στο άρθρο 9 παράγραφος 1, στο άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο α), και στα άρθρα 11 και 12 της οδηγίας, με εξαίρεση την κατοχή όπως προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και το έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ι). Συνολικά, η μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ικανοποιητική.

Η **Πολωνία** έχει μεταφέρει στο εθνικό της δίκαιο το άρθρο 6 με το ίδιο μέτρο για τη μεταφορά του **άρθρου 14 παράγραφος 1** και του **άρθρου 14 παράγραφος 2**. Συνεπώς, δεν είναι σαφές αν έχουν ποινικοποιηθεί η συνέργεια και η υποκίνηση ή ηθική αυτουργία στο έγκλημα του άρθρου 6.

Στην **Ελλάδα**, δεν φαίνεται να στοιχειοθετείται το αξιόποινο της ηθικής αυτουργίας στο έγκλημα του άρθρου 10, καθώς το άρθρο 10 δεν έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο ως αυτοτελές έγκλημα.

Όσον αφορά το **άρθρο 14 παράγραφος 3** που αφορά την απόπειρα, στη **Μάλτα** δεν φαίνεται να έχει ποινικοποιηθεί η απόπειρα τέλεσης ορισμένων εγκλημάτων που καλύπτονται από το άρθρο 3 ούτε η απόπειρα τέλεσης των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 6, 7, 11 και 12 της οδηγίας.

2.2.15. Ποινές εις βάρος φυσικών προσώπων (άρθρο 15)

Σύμφωνα με το **άρθρο 15** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίσουν ότι τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14 της οδηγίας τιμωρούνται με ποινικές κυρώσεις αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν ότι τα τρομοκρατικά εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3 καθώς και η συνέργεια και υποκίνηση, η ηθική αυτουργία και η απόπειρα τέλεσης τέτοιων εγκλημάτων τιμωρούνται με ποινές στερητικές της ελευθερίας αυστηρότερες από εκείνες που επιβάλλονται δυνάμει του εθνικού δικαίου για τέτοια εγκλήματα όταν δεν συντρέχει η συγκεκριμένη πρόθεση (εκτός εάν οι ποινές που επιβάλλονται είναι ήδη οι μέγιστες δυνατές ποινές σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο).

Όσον αφορά το **άρθρο 15 παράγραφος 2**, στη **Βουλγαρία** το έγκλημα του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο ι) της οδηγίας (απειλή τέλεσης τρομοκρατικού εγκλήματος) φαίνεται να τιμωρείται με ποινή ελαφρύτερη της ποινής για την απειλή τέλεσης εγκλήματος. Στην **Τσεχία**, το εθνικό δίκαιο δεν φαίνεται να προβλέπει αυστηρότερες ποινές για τις πράξεις ανάληψης του ελέγχου μέσων αεροπορικής μεταφοράς, μη στρατιωτικών σκαφών και σταθερών εξεδρών, όταν τελούνται με την πρόθεση τέλεσης τρομοκρατικών πράξεων που απαιτείται σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας.

Σύμφωνα με το **άρθρο 15 παράγραφος 3** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να προβλέπουν στην εθνική τους νομοθεσία μέγιστη ποινή στερητική της ελευθερίας για τα εγκλήματα που αναφέρονται στο άρθρο 4 στοιχεία α) και β) της οδηγίας, καθώς και για το έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ι) όταν τελείται από άτομο που διευθύνει τρομοκρατική οργάνωση, τουλάχιστον στο επίπεδο που ορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3.

Στη **Βουλγαρία**, όταν το τρομοκρατικό έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ι) τελείται από άτομο που διευθύνει τρομοκρατική οργάνωση, η μέγιστη κύρωση φαίνεται να είναι μικρότερη από εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3. Στη **Φινλανδία**, η μέγιστη ποινή για το έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 4 στοιχεία α) της οδηγίας, όταν δεν τελείται σε συρροή με άλλο έγκλημα, φαίνεται να είναι μικρότερη από εκείνη που προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 3. Στην **Ουγγαρία**, ορισμένες από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την καθοδήγηση τρομοκρατικής ομάδας φαίνεται να τιμωρούνται με κυρώσεις μικρότερες από εκείνες που καθορίζονται στην οδηγία. Στο **Λουξεμβούργο**, η μέγιστη κύρωση μπορεί να συνίσταται στην επιβολή προστίμου αντί ποινής στερητικής της ελευθερίας, ανάλογα με τον βαθμό συμμετοχής του ατόμου σε τρομοκρατική ομάδα [άρθρο 4 στοιχείο β)]. Στη **Σουηδία**, η μέγιστη κύρωση με την οποία τιμωρούνται ορισμένες από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη συμμετοχή σε τρομοκρατική ομάδα φαίνεται να είναι μικρότερη από εκείνη που καθορίζεται στην οδηγία.

2.2.16. Ελαφρυντικές περιστάσεις (άρθρο 16)

Το **άρθρο 16** της οδηγίας παρέχει στα κράτη μέλη την επιλογή να μειώνουν τις ποινές που αναφέρονται στο άρθρο 15 όταν ο δράστης του εγκλήματος παραιτείται από τις τρομοκρατικές δραστηριότητές του και όταν ο δράστης του εγκλήματος παρέχει στις

διοικητικές ή τις δικαστικές αρχές πληροφορίες τις οποίες δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά και οι οποίες τις βοηθούν να αποτρέψουν ή να μετριάσουν τις συνέπειες του εγκλήματος, να αναγνωρίσουν ή να προσαγάγουν ενώπιον της δικαιοσύνης τους υπόλοιπους δράστες, να βρουν αποδεικτικά στοιχεία, ή να εμποδίσουν την τέλεση άλλων εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14.

Είκοσι τρία κράτη μέλη[13] έχουν κάνει χρήση (ή μερική χρήση) αυτής της επιλογής. Δύο κράτη μέλη (**Εσθονία** και **Σλοβενία**) δεν έχουν κάνει καθόλου χρήση της επιλογής που προβλέπεται στο άρθρο 16 της οδηγίας.

Η δυνατότητα που προβλέπεται στο **άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο α)** — παραίτηση από τρομοκρατικές δραστηριότητες — χρησιμοποιήθηκε από δεκαεπτά κράτη μέλη[14].

Η επιλογή που προβλέπεται στο **άρθρο 16 παράγραφος 1 στοιχείο β)** (παροχή στις αρμόδιες αρχές πληροφοριών που δεν θα μπορούσαν να αποκτήσουν διαφορετικά) χρησιμοποιήθηκε από είκοσι δύο κράτη μέλη[15], αν και δέκα από αυτά[16] δεν έχουν κάνει χρήση όλων των επιλογών που απαριθμούνται στα σημεία i) έως iv).

2.2.17. Ευθύνη των νομικών προσώπων (άρθρο 17)

Το **άρθρο 17** της οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υπέχουν ευθύνη για τα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14 της οδηγίας, όταν αυτά τελούνται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, καθώς και όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από ένα τέτοιο πρόσωπο κατέστησε δυνατή την τέλεση τέτοιου εγκλήματος. Ορίζει επίσης ότι ο καταλογισμός ευθύνης σε νομικά πρόσωπα δεν αποκλείει τη δυνατότητα άσκησης ποινικής δίωξης σε βάρος φυσικών προσώπων που έχουν συμμετάσχει στην τέλεση του εγκλήματος ως αυτουργοί, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί. Γενικά, τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη μέλη προκειμένου να συμμορφωθούν με αυτό το άρθρο είναι ικανοποιητικά.

Στη **Βουλγαρία**, φαίνεται ότι τα νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να υπέχουν ευθύνη για το έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 10 της οδηγίας, ενώ στην **Πολωνία**, φαίνεται ότι τα νομικά πρόσωπα δεν μπορούν να υπέχουν ευθύνη για το έγκλημα που αναφέρεται στο άρθρο 9 της οδηγίας. Στην **Κροατία** και στη **Γαλλία**, δεν φαίνεται να υπάρχει ρητή αναφορά στην έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου (**άρθρο 17 παράγραφος 2**). Ωστόσο, στην **Κροατία**, τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υπέχουν νομική ευθύνη στις περιπτώσεις

[13] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία.

[14] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Ισπανία.

[15] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ισπανία και Σουηδία.

[16] Φινλανδία, Γαλλία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία και Ρουμανία.

τέλεσης εγκλήματος προς όφελος του νομικού προσώπου από πρόσωπο που κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου.

2.2.18. Κυρώσεις εις βάρος νομικών προσώπων (άρθρο 18)

Σύμφωνα με το **άρθρο 18** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν ότι σε νομικό πρόσωπο το οποίο υπέχει ευθύνη δυνάμει του άρθρου 17 επιβάλλονται αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται χρηματικά πρόστιμα με ποινικό ή μη χαρακτήρα και, ενδεχομένως, άλλες κυρώσεις. Το άρθρο παραθέτει επίσης μια σειρά άλλων προαιρετικών κυρώσεων.

Είκοσι ένα από είκοσι πέντε κράτη μέλη[17] έχουν κάνει χρήση (ή μερική χρήση) των επιλογών που αναφέρονται στο άρθρο 18 της οδηγίας. Τέσσερα κράτη μέλη (**Εσθονία, Φινλανδία, Κάτω Χώρες** και **Σουηδία**) δεν έχουν κάνει καθόλου χρήση αυτών των επιλογών.

Η επιλογή δυνάμει του **άρθρου 18 στοιχείο α**) (αποκλεισμός από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις) χρησιμοποιήθηκε από δεκατρία κράτη μέλη[18].

Η επιλογή δυνάμει του **άρθρου 18 στοιχείο β)** (προσωρινή ή οριστική απαγόρευση της άσκησης εμπορικής δραστηριότητας) χρησιμοποιήθηκε από δεκαοκτώ κράτη μέλη[19].

Η επιλογή δυνάμει του **άρθρου 18 στοιχείο γ)** (θέση υπό δικαστική εποπτεία) χρησιμοποιήθηκε από πέντε κράτη μέλη (**Κύπρος, Γαλλία, Μάλτα, Ρουμανία** και **Ισπανία**).

Δεκαεπτά κράτη μέλη[20] έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο **άρθρο 18 στοιχείο δ)** — δικαστική εντολή εκκαθάρισης.

Η επιλογή δυνάμει του **άρθρου 18 στοιχείο ε)** (προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση του εγκλήματος) χρησιμοποιήθηκε από εννέα κράτη μέλη (**Βέλγιο, Κύπρος, Γαλλία, Ελλάδα, Λιθουανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία** και **Ισπανία**).

2.2.19. Δικαιοδοσία και ποινική δίωξη (άρθρο 19)

Σύμφωνα με το **άρθρο 19** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους ως προς τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14 σε ορισμένες περιπτώσεις, ενώ μπορούν, ταυτόχρονα, να επεκτείνουν τη δικαιοδοσία τους σε άλλες καθορισμένες περιπτώσεις. Επίσης, το άρθρο 19 επιβάλλει επίσης στα κράτη μέλη να συνεργάζονται σε περιπτώσεις σύγκρουσης δικαιοδοσιών.

[17] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Ισπανία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία και Σλοβακία.

[18] Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία και Ισπανία.

[19] Αυστρία, Βέλγιο, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Ισπανία.

[20] Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία και Ισπανία.

Σύμφωνα με αυτό το άρθρο, τα κράτη μέλη απαιτείται επίσης να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους ως προς τα εγκλήματα που προβλέπονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14 σε περιπτώσεις όπου αρνούνται να παραδώσουν ή να εκδώσουν κάποιο άτομο, καθώς και για να καλύψουν υποθέσεις στις οποίες τα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 14 έχουν τελεστεί εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός τους, ανεξαρτήτως του τόπου όπου η τρομοκρατική ομάδα έχει τη βάση της ή αναπτύσσει τις εγκληματικές τις δραστηριότητες.

Οι υποθέσεις για τις οποίες τα κράτη μέλη πρέπει να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε) του **άρθρου 19 παράγραφος 1**.

Όσον αφορά το στοιχείο γ) σχετικά με τη δικαιοδοσία του κράτους μέλους στην περίπτωση που ο δράστης του εγκλήματος είναι πολίτης ή κάτοικός του, η νομοθεσία της **Γερμανίας** δεν φαίνεται να περιλαμβάνει κάποιον γενικό κανόνα που να καθιερώνει την αρχή της δωσιδικίας της κατοικίας[21], ενώ στην **Πορτογαλία**, δεν φαίνεται να υπάρχει γενικός κανόνας που να καθιερώνει την αρχή της δωσιδικίας της ιθαγένειας[22].

Όσον αφορά το στοιχείο δ) σχετικά με τη δικαιοδοσία κράτους μέλους στην περίπτωση που το έγκλημα τελείται προς όφελος νομικού προσώπου που είναι εγκατεστημένο στο έδαφός του, δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο στη **Γερμανία**, στη **Γαλλία**, στις **Κάτω Χώρες**, στην **Πολωνία** και στην **Πορτογαλία.**

Όσον αφορά το στοιχείο ε) σχετικά με τη δικαιοδοσία στην περίπτωση που το έγκλημα διαπράττεται κατά των θεσμών ή του πληθυσμού του οικείου κράτους μέλους ή κατά θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης που έχουν την έδρα τους στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, η νομοθεσία στο **Βέλγιο**, τη **Βουλγαρία**, την **Ουγγαρία**, τη **Ρουμανία** και την **Ισπανία** δεν φαίνεται να καλύπτει τα πρόσωπα που είναι μεν κάτοικοι αλλά όχι πολίτες αυτών των κρατών μελών. Στη **Γερμανία**, δεν φαίνεται να καλύπτονται ρητώς ούτε οι κάτοικοι ούτε τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Στην **Πολωνία**, το εθνικό δίκαιο δεν καλύπτει ρητώς τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης. Το δίκαιο της **Πορτογαλίας** φαίνεται να καλύπτει μόνο τις περιπτώσεις στις οποίες «οι θεσμοί ή ο πληθυσμός» βρίσκονται στην Πορτογαλία ή έχουν την κατοικία τους σε αυτό το κράτος μέλος.

Δεκαεπτά κράτη μέλη[23] έχουν κάνει χρήση (ή μερική χρήση) της επιλογής δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του εάν το έγκλημα έχει διαπραχθεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

Έξι κράτη μέλη (**Βέλγιο, Φινλανδία, Γερμανία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες** και **Ισπανία**) έχουν κάνει χρήση της επιλογής δυνάμει του **άρθρου 19 παράγραφος 2**, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα σε ένα κράτος μέλος να επεκτείνει τη δικαιοδοσία του σε ό,τι αφορά την παροχή εκπαίδευσης τρομοκρατών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 7, όταν ο

[21] Η οποία θα έδινε τη δυνατότητα στο κράτος μέλος να ασκήσει ποινική δικαιοδοσία επί των κατοίκων του.

[22] Η οποία θα έδινε τη δυνατότητα στο κράτος μέλος να ασκήσει ποινική δικαιοδοσία επί των πολιτών του.

[23] Βέλγιο, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σουηδία, Σλοβακία, Σλοβενία και Ισπανία.

δράστης παρέχει εκπαίδευση στους υπηκόους ή τους κατοίκους του, στις περιπτώσεις στις οποίες δεν εφαρμόζονται οι κανόνες περί δικαιοδοσίας που ορίζονται στο άρθρο 19 παράγραφος 1 της οδηγίας.

Το άρθρο 19 παράγραφος 4 της οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη απαιτείται να θεμελιώσουν τη δικαιοδοσία τους ως προς τα εγκλήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 12 και στο άρθρο 14 σε περιπτώσεις όπου αρνούνται να παραδώσουν ή εκδώσουν άτομο, δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί ρητώς στο εθνικό δίκαιο της **Γερμανίας**, της **Ιταλίας** και της **Πολωνίας**. Στην **Κύπρο**, οι διατάξεις μεταφοράς του άρθρου 19 παράγραφος 4 και του **άρθρου 19 παράγραφος 5** της οδηγίας δεν φαίνεται να εφαρμόζονται σε όλα τα αδικήματα που καλύπτονται από την οδηγία.

2.2.20. Ερευνητικά μέσα και δήμευση (άρθρο 20)

Σύμφωνα με το **άρθρο 20** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν τη διάθεση αποτελεσματικών μέσων έρευνας, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται κατά του οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών εγκλημάτων, για την έρευνα και δίωξη της τρομοκρατίας. Απαιτείται επίσης τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους δεσμεύουν ή δημεύουν, ανάλογα με την περίπτωση και σύμφωνα με την οδηγία 2014/42/ΕΕ[24], τα προϊόντα και τα όργανα που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται να χρησιμοποιηθούν κατά την τέλεση ή τη συμβολή στην τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος. Συνολικά, η μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ικανοποιητική.

Όσον αφορά το **άρθρο 20 παράγραφος 1**, στη **Γερμανία** δεν φαίνεται να διατίθενται αποτελεσματικά μέσα έρευνας, όπως αυτά που χρησιμοποιούνται στις υποθέσεις οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων σοβαρών εγκλημάτων, για τη διερεύνηση όλων των εγκλημάτων που απαιτεί η οδηγία. Για παράδειγμα, τα μέσα αυτά δεν διατίθενται για τη διερεύνηση του τρομοκρατικού εγκλήματος της προσβολής κατά της σωματικής ακεραιότητας προσώπου με τρομοκρατικό σκοπό [άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο β)]. Στη **Λιθουανία**, δεν φαίνεται να διατίθενται όλα τα ερευνητικά μέσα για τη διερεύνηση των ταξιδιών που πραγματοποιούνται με σκοπό την τρομοκρατία. Στην περίπτωση της **Πολωνίας**, δεν φαίνεται να υπάρχει δυνατότητα χρήσης της παρακολούθησης των επικοινωνιών για τη διερεύνηση ή τη δίωξη όλων των τρομοκρατικών εγκλημάτων.

Όσον αφορά το **άρθρο 20 παράγραφος 2**, η νομοθεσία στην **Τσεχία**, στην **Εσθονία**, στις **Κάτω Χώρες**, στη **Σλοβακία** και στη **Σουηδία** δεν επιβάλλει ως υποχρεωτική απαίτηση την εφαρμογή μέτρων δέσμευσης και δήμευσης σε σχέση με τα εγκλήματα που καλύπτονται από την οδηγία. Από τυπική άποψη, οι εθνικές διατάξεις καθιστούν δυνατή τη χρήση αυτών των μέτρων, όπως επιβάλλει η οδηγία 2014/42/ΕΕ, αλλά δεν περιλαμβάνουν αυστηρά καθορισμένη υποχρέωση εφαρμογής τους σε σχέση με τα εγκλήματα τρομοκρατίας.

2.2.21. Μέτρα κατά του διαδικτυακού περιεχομένου που αποτελεί δημόσια υποκίνηση (άρθρο 21)

Σύμφωνα με το **άρθρο 21** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν την άμεση αφαίρεση διαδικτυακού περιεχομένου στην επικράτειά τους το οποίο αποτελεί δημόσια υποκίνηση σε τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος. Στις περιπτώσεις που η

[24] ΕΕ L 127 της 29.4.2014, σ. 39.

αφαίρεση του περιεχομένου δεν είναι εφικτή, τα κράτη μέλη μπορούν να λαμβάνουν μέτρα για τη φραγή της πρόσβασης στο εν λόγω περιεχόμενο. Τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι διαφανή και να παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας άσκησης δικαστικής προσφυγής) για να εξασφαλίζεται ότι είναι περιορισμένα και αναλογικά και ότι οι χρήστες θα ενημερώνονται για τους λόγους λήψης των μέτρων αυτών. Συνολικά, η μεταφορά αυτού του άρθρου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ανομοιογενής. Τον Σεπτέμβριο του 2018 η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση ειδικού κανονισμού για την πρόληψη της διάδοσης τρομοκρατικού περιεχομένου στο διαδίκτυο, με την επιβολή ειδικών υποχρεώσεων στους παρόχους υπηρεσιών φιλοξενίας. Η εν λόγω πρόταση βρίσκεται επί του παρόντος υπό διαπραγμάτευση από τους συννομοθέτες.

Η **Ελλάδα** δεν μετέφερε στο εθνικό της δίκαιο το άρθρο αυτό. Η νομοθεσία της καλύπτει μόνο την κατάσχεση ψηφιακών δεδομένων στο πλαίσιο ποινικών ερευνών, αλλά όχι την αφαίρεση διαδικτυακού περιεχομένου ούτε τη φραγή της πρόσβασης σε αυτό. Το **άρθρο 21 παράγραφος 1 πρώτη περίοδος** της οδηγίας σχετικά με την αφαίρεση διαδικτυακού περιεχομένου δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο δύο κρατών μελών (**Βουλγαρία** και **Πολωνία**), δεδομένου ότι οι νομοθετικές τους διατάξεις αναφέρονται μόνο στη φραγή της πρόσβασης σε διαδικτυακό περιεχόμενο. Στην **Κροατία** και στη **Λιθουανία** προβλέπονται μέτρα τα οποία μπορούν να επιφέρουν την αφαίρεση περιεχομένου, αλλά δεν φαίνεται να υπάρχει ρητή υποχρέωση προς αυτό. Στην **Τσεχία**, η νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών να ζητήσουν την αφαίρεση διαδικτυακού περιεχομένου, αλλά όχι τη σχετική διαδικασία.

Το **άρθρο 21 παράγραφος 1 δεύτερη περίοδος** της οδηγίας, το οποίο *ενθαρρύνει* τα κράτη μέλη να επιτυγχάνουν την αφαίρεση περιεχομένου από ιστοσελίδες εκτός της επικράτειάς τους, καλύπτεται από δεκαέξι κράτη μέλη[25]. Σε αυτά περιλαμβάνονται δύο κράτη μέλη (**Βουλγαρία** και **Πολωνία**) που καλύπτουν μόνο τη φραγή της πρόσβασης σε διαδικτυακό περιεχόμενο και, συνεπώς, όχι την αφαίρεσή του. Στην περίπτωση της **Σλοβενίας**, το μέτρο για τη μεταφορά αυτής της διάταξης στο εθνικό της δίκαιο καλύπτει τους παρόχους υπηρεσιών που έχουν την έδρα τους σε άλλα κράτη μέλη αλλά όχι σε τρίτες χώρες.

Η επιλογή δυνάμει του **άρθρου 21 παράγραφος 2** που αφορά τη φραγή της πρόσβασης στο περιεχόμενο στις περιπτώσεις που η αφαίρεση περιεχομένου στην πηγή δεν είναι εφικτή έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο δεκαοκτώ κρατών μελών[26].

Όσον αφορά το **άρθρο 21 παράγραφος 3**, στο **Βέλγιο**, στη **Φινλανδία**, στο **Λουξεμβούργο**, στην **Πολωνία** και στη **Σλοβενία**, η νομοθεσία δεν φαίνεται να επιβάλλει υποχρέωση ενημέρωσης των χρηστών για τους λόγους της αφαίρεσης περιεχομένου.

2.2.22. Τροποποιήσεις της απόφασης 2005/671/ΔΕΥ (άρθρο 22)

Το **άρθρο 22** της οδηγίας τροποποιεί τα άρθρα 1 και 2 της απόφασης-πλαισίου 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου, επιβάλλοντας στα κράτη μέλη την υποχρέωση να

[25] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Γερμανία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία και Σουηδία.

[26] Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρος, Τσεχία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Λιθουανία, Μάλτα, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβενία, Σλοβακία και Ισπανία.

θέτουν το συντομότερο δυνατό στη διάθεση των αρμόδιων αρχών άλλου κράτους μέλους τις συναφείς πληροφορίες που συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές τους στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών σε σχέση με τρομοκρατικά εγκλήματα που καλύπτονται από την οδηγία, εφόσον οι πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την πρόληψη, ανίχνευση, διερεύνηση ή δίωξη των τρομοκρατικών εγκλημάτων. Τα κράτη μέλη πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές τους λαμβάνουν έγκαιρα μέτρα μετά τη λήψη πληροφοριών από άλλα κράτη μέλη.

Το Βέλγιο, **η Φινλανδία**, **η Ελλάδα**, **η Ιταλία**, **το Λουξεμβούργο**, **η Μάλτα, η Σλοβενία**, **η Ισπανία** και **η Σουηδία** δεν φαίνεται να έχουν μεταφέρει ρητώς το άρθρο 22 στο εθνικό τους δίκαιο. Στις περιπτώσεις στις οποίες η μεταφορά αυτής της διάταξης στο εθνικό δίκαιο είναι ρητή[27], δεν φαίνεται να καλύπτονται πάντοτε όλα τα στοιχεία της εν λόγω διάταξης. Για παράδειγμα, το δίκαιο της **Τσεχίας** φαίνεται να καλύπτει μόνο την αυθόρμητη διαβίβαση πληροφοριών, ενώ δεν καλύπτεται η διαβίβαση κατόπιν αιτήσεως. Η νομοθεσία της **Λιθουανίας**, της **Λετονίας** και της **Πορτογαλίας** δεν φαίνεται να καλύπτει την αυθόρμητη ανταλλαγή πληροφοριών. Η νομοθεσία της **Τσεχίας**, της **Εσθονίας**, της **Κροατίας** και της **Ουγγαρίας** δεν φαίνεται να προβλέπει την υποχρέωση ανταλλαγής πληροφοριών, αλλά μόνο σχετική δυνατότητα. Τέλος, η **Λιθουανία**, οι **Κάτω Χώρες** και η **Πορτογαλία** δεν φαίνεται να προβλέπουν στη νομοθεσία τους ρητή υποχρέωση για έγκαιρη δράση μετά τη λήψη πληροφοριών από άλλο κράτος μέλος.

2.2.23. Θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες (άρθρο 23)

Το **άρθρο 23 παράγραφος 1** της οδηγίας τονίζει ότι η εν λόγω οδηγία δεν πρέπει να μεταβάλλει τις υποχρεώσεις σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται με το άρθρο 6 ΣΕΕ.

Το **άρθρο 23 παράγραφος 2** επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται και συνάδουν με τις θεμελιώδεις αρχές τους σχετικά με την ελευθερία του Τύπου και άλλων μέσων ενημέρωσης και οι οποίες διέπουν τα δικαιώματα και τις ευθύνες, καθώς και τις διαδικαστικές εγγυήσεις για τον Τύπο ή άλλα μέσα ενημέρωσης, όταν αυτές οι προϋποθέσεις αναφέρονται στον καθορισμό ή τον περιορισμό της ευθύνης.

Η **Ιταλία** και η **Σουηδία** κάνουν χρήση της επιλογής που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2 της οδηγίας. Ο ποινικός κώδικας της **Ιταλίας** προβλέπει ειδικά μέτρα προστασίας σχετικά με το δικαίωμα αναφοράς και το δικαίωμα πληροφόρησης για τον Τύπο και άλλα μέσα ενημέρωσης. Στη **Σουηδία**, τα μέσα ενημέρωσης που καλύπτονται από τους συνταγματικούς κανόνες, όπως ο έντυπος Τύπος και η τηλεόραση, υπόκεινται σε ειδικούς διαδικαστικούς κανόνες που έχουν στόχο τη διασφάλιση ειδικής προστασίας, σύμφωνα με τη δυνατότητα που παρέχεται στο άρθρο 23 παράγραφος 2.

2.2.24. Συνδρομή και στήριξη στα θύματα της τρομοκρατίας (άρθρο 24)

Το **άρθρο 24** της οδηγίας περιλαμβάνει υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά την παροχή συνδρομής και στήριξης στα θύματα της τρομοκρατίας.

[27] Αυστρία, Βέλγιο, Κροατία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Γαλλία, Γερμανία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Κάτω Χώρες, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία και Σλοβακία.

Σύμφωνα με το **άρθρο 24 παράγραφος 1** της οδηγίας, η διεξαγωγή ανακρίσεων ή η άσκηση δίωξης για τα εγκλήματα που καλύπτονται από την οδηγία απαιτείται να μην εξαρτώνται από καταγγελία ή κατηγορία. Η μεταφορά αυτής της παραγράφου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών είναι ικανοποιητική.

Σύμφωνα με το **άρθρο 24 παράγραφος 2** της οδηγίας, απαιτείται να λειτουργούν υπηρεσίες στήριξης των θυμάτων της τρομοκρατίας σύμφωνα με την οδηγία 2012/29/ΕΕ[28] και να διατίθενται στα θύματα αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο.

Στη **Λιθουανία**, δεν προβλέπονται υπηρεσίες γενικής στήριξης των θυμάτων, υπάρχουν όμως υπηρεσίες που καλύπτουν ορισμένες πτυχές, όπως υπηρεσίες νομικής υποστήριξης. Στο **Λουξεμβούργο**, στην **Πολωνία** και στη **Σλοβενία**, η νομοθεσία δεν φαίνεται να αναφέρει ότι οι υπηρεσίες στήριξης θα πρέπει να έχουν την ικανότητα να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας. Η απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι υπηρεσίες στήριξης πρέπει να διατίθενται στα θύματα της τρομοκρατίας αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί ρητώς στο εθνικό δίκαιο δεκαέξι κρατών μελών[29], αν και σε πολλά από αυτά τα κράτη μέλη αυτό φαίνεται να συμβαίνει στην πράξη.

Το **άρθρο 24 παράγραφος 3** της οδηγίας ορίζει ότι οι υπηρεσίες στήριξης πρέπει να έχουν την ικανότητα να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες των θυμάτων της τρομοκρατίας. Οι υπηρεσίες θα πρέπει να είναι εμπιστευτικές, να παρέχονται δωρεάν, να είναι εύκολα προσβάσιμες και να περιλαμβάνουν: α) συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη· β) συμβουλές και πληροφορίες· γ) συνδρομή κατά την άσκηση αγωγών για αποζημίωση. Η απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να είναι εμπιστευτικές και να παρέχονται δωρεάν δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί ρητώς στο εθνικό δίκαιο της **Αυστρίας**, της **Βουλγαρίας**, της **Κροατίας**, της **Μάλτας** και της **Πολωνίας.**

Όσον αφορά τα είδη των υπηρεσιών που πρέπει να περιλαμβάνει η στήριξη των θυμάτων, το **άρθρο 24 παράγραφος 3 στοιχείο α)** που αφορά τη συναισθηματική και ψυχολογική στήριξη δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί ρητώς στο εθνικό δίκαιο της **Λιθουανίας** και του **Λουξεμβούργου**· **Το άρθρο 24 παράγραφος 3 στοιχείο β)** που αφορά την παροχή συμβουλών και πληροφοριών έχουν μεταφερθεί μόνο εν μέρει στο εθνικό δίκαιο της **Κροατίας**, της **Τσεχίας**, της **Ιταλίας**, της **Λιθουανίας** και της **Σλοβενίας**. Η μεταφορά αυτής της διάταξης στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών δεν φαίνεται να καλύπτει την παροχή συμβουλών και πληροφοριών σχετικά με πρακτικά ή οικονομικά θέματα ειδικότερα. Στη **Ρουμανία** και στη **Σλοβενία**, τα εθνικά μέτρα δεν φαίνεται να είναι αρκετά συγκεκριμένα ώστε να συναχθεί το συμπέρασμα ότι παρέχεται συνδρομή κατά την άσκηση αγωγών όσον αφορά την αποζημίωση των θυμάτων [**άρθρο 24 παράγραφος 3 στοιχείο γ)**]. Παρά τη μη ρητή μεταφορά αυτών των

[28] ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57. Η οδηγία 2012/29/ΕΕ θεσπίζει ελάχιστα πρότυπα σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας. Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται τα δικαιώματα, η υποστήριξη και η προστασία θυμάτων τρομοκρατίας, καθώς τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν ιδιαιτέρως υπόψη τις ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας. Η οδηγία (ΕΕ) 2017/541 προσδιορίζει περαιτέρω τις ειδικές ανάγκες των θυμάτων τρομοκρατίας.

[29] Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Τσεχία, Εσθονία, Φινλανδία, Γερμανία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία.

διατάξεων στο εθνικό δίκαιο αυτών των κρατών μελών, από τις υπάρχουσες πληροφορίες φαίνεται να προκύπτει ότι, σε αρκετά από αυτά τα κράτη μέλη, τα προαναφερόμενα είδη υπηρεσιών είναι διαθέσιμα στην πράξη.

Το **άρθρο 24 παράγραφος 4 της οδηγίας** τονίζει ότι θα πρέπει να εφαρμόζονται μηχανισμοί ή πρωτόκολλα για την ενεργοποίηση υπηρεσιών στήριξης ως μέρος των εθνικών τους υποδομών για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ολοκληρωμένη απάντηση στις ανάγκες των θυμάτων και των μελών της οικογένειάς αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο. Τα εθνικά μέτρα που έχουν θεσπιστεί φαίνεται να ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στη στήριξη που απαιτείται δυνάμει της οδηγίας.

Ομοίως, σύμφωνα με το **άρθρο 24 παράγραφος 5 της οδηγίας**, τα κράτη μέλη απαιτείται να διασφαλίζουν ότι παρέχεται κατάλληλη ιατρική περίθαλψη ειδικά για τα θύματα της τρομοκρατίας αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση και για όσο διάστημα είναι απαραίτητο. Η υποχρέωση αυτή φαίνεται να καλύπτεται από την παροχή γενικής ιατρικής περίθαλψης σύμφωνα με τα εθνικά συστήματα υγειονομικής περίθαλψης.

Το **άρθρο 24 παράγραφος 6** της οδηγίας απαιτεί τα θύματα της τρομοκρατίας να έχουν πρόσβαση στο ευεργέτημα της πενίας, σύμφωνα με την οδηγία 2012/29/ΕΕ[30], όταν έχουν την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας, και να διασφαλίζεται ότι η σοβαρότητα και οι περιστάσεις του εγκλήματος λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά τον καθορισμό των όρων και των δικονομικών κανόνων για την παροχή του ευεργετήματος της πενίας στα θύματα της τρομοκρατίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Το τελευταίο τμήμα του άρθρου 24 παράγραφος 6 δεν φαίνεται να έχει μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο της **Ελλάδας**, της**Λετονίας**, του **Λουξεμβούργου**, της **Μάλτας**, της **Πολωνίας**, της **Πορτογαλίας** και της **Ισπανίας**.

2.2.25. Προστασία των θυμάτων της τρομοκρατίας (άρθρο 25)

Σύμφωνα με το **άρθρο 25** της οδηγίας, τα κράτη μέλη απαιτείται να μεριμνούν ώστε να υπάρχουν διαθέσιμα μέτρα για την προστασία των θυμάτων της τρομοκρατίας και των μελών των οικογενειών τους σύμφωνα με την οδηγία 2012/29/ΕΕ[31]. Κατά τον καθορισμό τού κατά πόσον και σε ποιον βαθμό θα πρέπει να επωφεληθούν από τα εν λόγω μέτρα, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον κίνδυνο εκφοβισμού και αντεκδίκησης καθώς και στην ανάγκη προστασίας της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων της τρομοκρατίας. Διαπιστώθηκαν ζητήματα σε σχέση με εννέα κράτη μέλη (**Βέλγιο**, **Βουλγαρία**, **Τσεχία**, **Λιθουανία**, **Μάλτα**, **Πολωνία**, **Ρουμανία**, **Σλοβακία** και **Σλοβενία**). Στις περισσότερες περιπτώσεις, αυτά προκύπτουν από ζητήματα που αφορούν τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 2012/29/ΕΕ[32]. Δεν παρέχεται πλήρης προστασία στα μέλη της οικογένειας των θυμάτων της τρομοκρατίας. Στη **Βουλγαρία**, δεν φαίνεται να καλύπτεται ο κίνδυνος εκφοβισμού και αντεκδίκησης, ούτε η ανάγκη προστασίας της αξιοπρέπειας και της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων κατά την εξέταση ή την κατάθεσή τους. Στην **Πολωνία**, η διάταξη μεταφοράς στο εθνικό

30 ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57.

31 ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 57.

32 Βλέπε επίσης την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2012/29/ΕΕ για τη θέσπιση ελάχιστων προτύπων σχετικά με τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία θυμάτων της εγκληματικότητας, COM(2020) 188 final της 11ης Μαΐου 2020.

δίκαιο δεν φαίνεται να αναφέρεται ρητώς στον «κίνδυνο εκφοβισμού και αντεκδίκησης και στην ανάγκη προστασίας της αξιοπρέπειας της σωματικής ακεραιότητας των θυμάτων της τρομοκρατίας», ενώ η νομοθεσία της **Σλοβενίας** δεν φαίνεται να καλύπτει την προστασία της σωματικής ακεραιότητας και της αξιοπρέπειας των θυμάτων της τρομοκρατίας. Η νομοθεσία της **Σλοβακίας** προβλέπει μέτρα για την αποφυγή της επαφής μεταξύ θυμάτων και δραστών, ωστόσο τα μέτρα αυτά φαίνεται να ισχύουν μόνο για το διάστημα πριν από την κύρια ακροαματική διαδικασία και όχι για όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

2.2.26. Δικαιώματα των θυμάτων της τρομοκρατίας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος (άρθρο 26)

Το **άρθρο 26 παράγραφος 1 πρώτη περίοδος** της οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι τα θύματα της τρομοκρατίας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο τελέστηκε το τρομοκρατικό έγκλημα έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους, τις υπηρεσίες στήριξης και τα συστήματα αποζημίωσης στο κράτος μέλος όπου τελέστηκε το τρομοκρατικό έγκλημα. Τα περισσότερα κράτη μέλη που καλύπτει η παρούσα έκθεση διασφαλίζουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των θυμάτων ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας τους, ενώ όλα τα κράτη μέλη φαίνεται να πληρούν αυτήν την υποχρέωση.

Σύμφωνα με το **άρθρο 26 παράγραφος 2** της οδηγίας, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλα τα θύματα της τρομοκρατίας έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες συνδρομής και στήριξης, όπως προβλέπονται στο άρθρο 24 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β), στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας τους, ακόμη και αν το τρομοκρατικό έγκλημα τελέστηκε σε άλλο κράτος μέλος. Στη **Βουλγαρία**, το μέτρο μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο φαίνεται να ισχύει για όλα τα εγκλήματα που τελούνται στο έδαφός της, καθώς και για όλα όσα τελούνται εκτός του εδάφους της, μόνο, ωστόσο, στην περίπτωση που το θύμα είναι πολίτης της Βουλγαρίας. Συνεπώς, τα θύματα που έχουν την κατοικία τους στη Βουλγαρία αλλά δεν είναι Βούλγαροι πολίτες δεν καλύπτονται από το μέτρο μεταφοράς.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η οδηγία αποτελεί ολοκληρωμένη νομική πράξη η οποία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες σχετικά με τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στον τομέα των τρομοκρατικών εγκλημάτων και των εγκλημάτων που σχετίζονται με την τρομοκρατία, καθώς και μέτρα προστασίας, στήριξης και αρωγής των θυμάτων της τρομοκρατίας. Η μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών συνέβαλε στην ουσιαστική ενίσχυση της προσέγγισης της τρομοκρατίας από την πλευρά της ποινικής δικαιοσύνης, καθώς και των δικαιωμάτων που παρέχονται στα θύματα της τρομοκρατίας. Από τα 25 κράτη μέλη που δεσμεύονται από την οδηγία, 23 θέσπισαν νέα νομοθεσία προκειμένου να διασφαλίσουν τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό τους δίκαιο.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει τις προσπάθειες που κατέβαλαν τα κράτη μέλη για τη λήψη μέτρων για τη συμμόρφωσή τους με την οδηγία. Η μεταφορά της οδηγίας από τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορεί να θεωρηθεί συνολικά ικανοποιητική. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες πιθανές ανησυχίες όσον αφορά τη μεταφορά των τρομοκρατικών εγκλημάτων που απαριθμούνται στο **άρθρο 3** της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο αρκετών κρατών μελών, η οποία επηρεάζει επίσης τη μεταφορά πολλών άλλων διατάξεων της οδηγίας. Ανησυχία

προκαλεί επίσης ο μη χαρακτηρισμός των εγκλημάτων του άρθρου 3 παράγραφος 1 ως τρομοκρατικών εγκλημάτων όταν τελούνται με τους στόχους που απαριθμούνται στο άρθρο 3 παράγραφος 2. Είναι σημαντικό τα εγκλήματα αυτά να θεωρούνται τρομοκρατικά εγκλήματα αφ εαυτών ώστε να στηρίζεται, για παράδειγμα, η δυνατότητα να απαγγελθούν κατηγορίες για την τέλεση τρομοκρατικών εγκλημάτων σε βάρος δραστών που ενήργησαν κατά μόνας. Επιπλέον, είναι σημαντική η καθιέρωση κοινού χαρακτηρισμού των τρομοκρατικών εγκλημάτων, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική χρήση μέσων συνεργασίας στον τομέα της επιβολής του νόμου όπως η απόφαση 2005/671/ΔΕΥ του Συμβουλίου[33]. Τέλος, είναι σημαντικό τα θύματα των τρομοκρατικών πράξεων να αναγνωρίζονται ως τέτοια.

Μία ακόμη ανησυχία έγκειται στην ελλιπή ή εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο του **άρθρου 9** το οποίο αφορά την πραγματοποίηση ταξιδιών με σκοπό την τρομοκρατία, η οποία ελλιπής ή εσφαλμένη μεταφορά θα μπορούσε να επηρεάσει τον τρόπο με τον οποίο διενεργούνται έρευνες και ασκείται δίωξη σε βάρος του προσώπου που διέπραξε το έγκλημα, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι ορισμένες πράξεις θα μπορούσαν να μείνουν ατιμώρητες. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί, για παράδειγμα, όταν η εθνική νομοθεσία περιλαμβάνει πιο περιορισμένο ορισμό των προσώπων που ταξιδεύουν ή των εδαφών προς τα οποία ταξιδεύουν. Ομοίως, και για παρεμφερείς λόγους, ανησυχία εγείρει και η ελλιπής ή λανθασμένη μεταφορά του **άρθρου 11** που αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η εθνική νομοθεσία δεν καλύπτει πάντοτε τη χρηματοδότηση όλων των εγκλημάτων που απαριθμούνται στα άρθρα 3 έως 10 όπως απαιτεί η οδηγία, με αποτέλεσμα να περιορίζεται το πεδίο για την άσκηση δίωξης για ορισμένες πράξεις. Τέλος, διαπιστώθηκαν ελλείψεις όσον αφορά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο ειδικών διατάξεων που αφορούν τα **θύματα της τρομοκρατίας**, το οποίο ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τα θύματα της τρομοκρατίας να μη λαμβάνουν αρωγή ή στήριξη προσαρμοσμένες στις ειδικές τους ανάγκες.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης και ορθή μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να στηρίζει τα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν. Μεταξύ άλλων, θα παρακολουθεί τα εθνικά μέτρα για να διασφαλίσει ότι συμμορφώνονται με τις αντίστοιχες διατάξεις της οδηγίας. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα ασκήσει τις εξουσίες επιβολής της νομοθεσίας που έχει δυνάμει των Συνθηκών μέσω διαδικασιών επί παραβάσει.

Έως τον Σεπτέμβριο του 2021 η Επιτροπή θα αξιολογήσει ευρύτερα την οδηγία υποβάλλοντας έκθεση προς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, στην οποία θα αξιολογεί την προστιθέμενη αξία της οδηγίας όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, όπως απαιτείται από το άρθρο 29 παράγραφος 2. Στο πλαίσιο της εν λόγω αξιολόγησης θα εκτιμηθεί επίσης ο αντίκτυπος της οδηγίας στα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, περιλαμβανομένης της αποφυγής των διακρίσεων, καθώς και στο κράτος δικαίου και στο επίπεδο προστασίας και συνδρομής που παρέχεται στα θύματα της τρομοκρατίας.

[33] ΕΕ L 253 της 29.9.2005.